

Практичне заняття №1

СПОСОБИ ПРИВЕДЕННЯ ПОКАЗНИКІВ У ПОРІВНЯННИЙ ВИД. СПОСІБ ПОРІВНЯННЯ

Мета роботи - засвоєння способів приведення показників у порівняльний і порівнянний вид.

Завдання

У табл.1.1 наведена інформація щодо обсягів виробництва й вартості різних видів продукції в плановому (базисному) і звітному періодах.

Таблиця 1.1 - Вплив вартісного фактору на обсяг виробництва продукції

Вид продукції	План базисного періоду			Факт звітного періоду			Фактичний обсяг за плановими цінами			Фактичний приріст	Дійсний приріст	
	обсяг, од.	ціна, тис. грн.	сума доходу, тис. грн.	обсяг, од.	ціна, тис. грн.	сума доходу, тис. грн.	обсяг, од.	ціна, тис. грн.	сума доходу, тис. грн.		без зміни ціни	зі зміною ціни
А	17000	20,15		15000	22							
Б	7800	39		7700	38,5							
В	31000	27,8		33000	29,7							
Г	53800	53,6		55000	54,9							
Всього	-	-		-	-		-	-				

Необхідно розглянути можливості нейтралізації окремих факторів на конкретних прикладах:

- розрахувати плановий і фактичний обсяг виробництва валової продукції й товарообігу;
- визначити фактичний обсяг за цінами планового періоду виробництва продукції й товарообігу;
- визначити фактичний і дійсний приріст обсягу виробництва продукції (без умови зміни ціни у звітному періоді, з урахуванням зміни ціни у звітних періодах) і товарообігу;

- визначити як зміниться індекс вартості продукції, якщо ціна збільшиться на 7%, а обсяг виробництва знизиться на 2%.

На підставі отриманих результатів зробити висновки.

Методичні рекомендації до виконання

Для виконання розрахунків, передбачених у завданні необхідно використовувати наступні розрахункові формули:

1) Фактичний приріст вартості продукції (*індекс вартості продукції або товарообігу*) являє собою відношення вартості продукції поточного (звітного) періоду до вартості продукції в базисному періоді й визначається по формулі:

$$I_{pq} = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_0}, \quad (1.1)$$

де p_0, p_1 – ціна продукції в базисному й звітному періодах, грн.;

q_0, q_1 – обсяг виробництва в базисному й звітному періодах, од.

Даний показник характеризує у скільки разів зросла (зменшилася) вартість продукції (товарообігу) звітного періоду в порівнянні з базисним або скільки відсотків становить ріст (зниження) вартості продукції.

2) Дійсний приріст без зміни ціни продукції (товарообігу) – *індекс фізичного обсягу продукції* - розраховується як відношення вартості фактичного обсягу валової продукції за плановими цінами до вартості планового обсягу валової продукції:

$$I_q = \frac{\sum p_0 q_1}{\sum p_0 q_0}, p - const \quad (1.2)$$

де $p_0 q_1$ – вартість виробництва товарів поточного періоду в цінах базисного періоду, грн.;

$p_0 q_0$ - фактична вартість товарів у базисному періоді, грн.

Для забезпечення порівнянності валової продукції її фізичний обсяг у звітному й базисному періодах необхідно розраховувати в цінах базисного періоду, тобто показники необхідно виразити в однакових порівняльних цінах.

Дана процедура необхідна для того, щоб привести в порівнянний вид вартість обсягів виробництва звітного й базового періодів.

Показник показує у скільки разів зросла (зменшилася) вартість продукції (товарообігу) через ріст (зниження) обсягів виробництва, або скільки відсотків становить ріст (зниження) вартості продукції в результаті зміни фізичного обсягу її виробництва.

3) Дійсний приріст зі зміною ціни продукції (товарообігу) – *індекс цін* – показує в скільки разів зросла (зменшилася) вартість продукції через зміну цін, або скільки відсотків становить ріст (зниження) вартості продукції в результаті зміни цін:

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_1}, \quad (1.3)$$

де $p_1 q_1$ – фактична вартість продукції поточного періоду, грн.;

$p_0 q_0$ – умовна вартість тих же товарів у цінах базисного (планового) періоду.

Як відомо, вартість продукції це добуток кількості товару на його ціну.

Точно такий же зв'язок існує між індексами вартості, фізичного обсягу й цін, тобто:

$$I_{pq} = I_p \cdot I_q. \quad (1.4)$$